

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — 50 „
Egy órára 1 — „

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Nagyobb betűs sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzör hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Határozatképtelenség.

Debreczen, június 19.

(K) Haldoklik a magyar országgyűlés képviselőháza s haldoklásában előfogta a nagyzás ördöge: saját sirját ássa.

Igaz ugyan, hogy még egy félesztendője hátra volna az idejéből, azonban ő már jóval előbb végelgyengülésbe esett, miután kifáradt a meg sem álmódott, de azért rászakadt nagy terhet becsülettel tévén le válláról.

Egyébre aztán nem is képes ám.

Ott áll tárgyalásra készen a magyar büntető perrendtartás kódexe, a melyet 17 év óta hiába áhít az ország jogkereső és jogismerő közönsége, valószínűleg könnyen menne bármely képviselőház rostáján keresztül az a kevés salak, a mi még benmaradt, hanem ez a mostani mégsemmeri belevágni a fogát, nem érzi elég erőseknek hozzá.

Sőt még ime a saját sirjának megássa sem folytatja olyan igyekezettel, hogy biztosan lehetne következtetni, vajjon melyik érkezik el előbb: a sir megássa, vagy a sirásó halálának ideje-e?

A kuriai bíraskodás javaslata az a sir, a melybe a magyar képviselőház beletemetkezni szándékozik, készül immár három hét óta részleteiben, miután a helyét és méreteit megállapították három nap alatt.

De valahogy nagyon lassan halad a munka, mintha nagyon rossz helyet választottak volna a sirnak, nagyon rossz keretet a helyes kuriai bíraskodási elvi alapnak s a méretei sem éppen megfelelők, féltő, hogy az új választások útján halottaiból fellamadó új Ház épen a sir méreteinek hiányossága miatt szintén nem fog egészséges állapotban a világra jönni, szörnyszülöttet alkotván belőle a sir falainak folyton be-beszakadó homok ömlései a melyek a törvénybeiktatott korrupciónak szárnyasuhánásai alakjában fognak jelentkezni.

Mert a kuriai bíraskodás javaslatára is elmondható az a — sajnos — mindig aktuális magyar közmondás: »adtál Uram esőt, — nincs köszönet benne.«

Gyanút keltett a kormány őszintesége rögtön a választás érvénytelensége okainak tárgyalása körül, mikor nem elkedvelt meg azzal, hogy a képviselőjelöltnak megtiltotta a vallásos jellegű gyülekezeten tehető állásfoglalást, hanem kiterjesztette ezt a tilalmat harmadik személyekre is, hogy ekképen fogadott kortések szerep'esei útján azt a választást semmisíthetesse meg, a melyiket neki tetszik.

Még nagyobb felháborodást kell, hogy keltsen a javaslat letárgyalt részének az a szakasza, mely a szokásos ellátás megfizetését a képviselőválasztók részére megengedi, a mely szerint tehát az, a mi eddig az egyéni tisztesség és társadalmi állásból folyó joga és kötelessége volt a honpolgárnak, a melyet ki-ki a saját tetszése szerint gyakorolt, az ezentúl üzlet lesz mert a képv-elő azaz helyesen a képviselőjelölt köteles a választónak megfizetni a fuvar és ellátást, a választó pedig elfogadván köteles — esetleg saját meggyőződésének ellenére is — őreá és nem másra szavazni. A szokást a törvényhatóságok lesznek hivatva e törvény szerint megállapítani, a mely azt épen azon okból, a melynek alapján a kormány nem engedte az egységár megállapítását, bizonyára fokozatosan kell, hogy megállapítsa, — ebből aztán természetesen fog következni a képviselőjelöltek között a választók szavazati jogára hirtetendő licitáció.

Avagy mit szóljunk a javaslat azon rendelkezésére, a mely kiköti, hogy csakis az illető törvényhatóság kebelében választói joggal bírók lehetnek valamely választókerületben a képviselőválasztáson bizalmi férfiak? Mi akar ez lenni, zaklatás, vagy presszió?

Ilyen körülmények között nem lehet csodálkoznunk, ha még a kormánypárt sem nagyon érdeklődik a Ház ülései iránt, az ellenzék pedig teljesen elkedvetleníti az a kihívó modor, melylyel a kormány minden lényegi és a választás tisztaságát igazán biztosító módosításnak ellene szegül.

Ez az egyik legfőbb oka annak, hogy a képviselőház már napok óta csak a legnagyobb jóakarat mellett mondható határozatképesnek, sőt megtörtént, hogy egy ülésen háromszor konstatálták azt hogy 413 képviselő közül nincsenek jelen százan, amennyien a határozatképesességhez szükségesek.

Sokat lehetne arról beszélni, hogy mennyire káros dolog az, ha a képviselők nem teljesítik kellőleg kötelességüket, melyért pedig nagy fizetést huznak az országtól, hanem hagyják a maguk útján menni a kormányt, nem sokat ügyelve arra, hogy egy kis éberséggel és szorgalommal talán nagy szerencsétlenségektől és végzetes tévedésektől mentik meg az országot, — de ma ne beszéljünk erről.

Ugy tetszik ugyanis nekünk, hogy a mai határozatképtelenségnek különös okai vannak, amelyek nem arra készítettek bennünket, hogy a képviselőket igyekezzünk kötelességeik fokozottabb mérvű

teljesítésére ösztönözni, hanem inkább azt kívánják a józanul ítélőtől, hogy a kormányt korholja, amiért az okokat be nem látva kelletlen munkásságra kényszeríti a képviselőházat.

Az egyik ok az évszaknak előrehaladottságában, a melyben van amely Budapesten már-már elviselhetetlen, úgy hogy valóban áldozat nap-nap után üvegtető alatt ülni egy egész képviselőháznak s amellet folyton tárgyalni, munkálkodni.

Ugyanezt a magában véve is fontos körülményt még súlyosabbá teszi az, hogy a képviselőház egy teljes félévi budgetvita után egyenesen az ünnepségek zajába vetődött s így a komoly munkára még inkább képtelen.

De a nyári időszak a melegen kívül hazánkban még a mezőgazdasági viszonyok, a közlelgő aratás miatt is olyan, ami lehetetlenné teszi a mi képviselőinknek a Budapesten tartózkodást.

Hanem a legnagyobb ok mindenestre az amelyet fentebb vázoltunk: a képviselőház jelenleg saját sirját ássa s ez senkinek sem lehet kellemes multság; a mai képviselőháznak pedig, amellet, hogy ez a javaslat tényleg a jelenlegi választási rendszer halálát jelenti, annyira, hogy reformját a miniszterelnök a Háznak kifejezetten bejelentette, — régen feje fölött lebeg a Damokleszkard, a felosztás veszedelme, sőt ma már kétségtelen tény, hogy őszre új képviselőház fog összegyűlni a Sándor utcai palotában, — egy végvonaglásban levő, utolsó leheltéhez közel álló országgyűléstől pedig nem lehet kívánni a komoly és beható tanácskozást.

Tehát csak jöjjenek azok a választások, — mielőbb, — állunk elébe.

* A képviselőház mai ülésén folytatta és be is fejezte a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A 169. §-hoz csupán két szónok — Vajay István és Hévízy, — volt eleinte feliratkozva, s kivülök s a többi szakaszokhoz eddigelé szólásra senki sem jelentkezett. A törvényjavaslat után elővették a pénzügyi bizottság jelentését a nemely államadósság bevéltásáról s a koronaérték behozatalára szükséges arany beszerzéséről szóló 1892. évi XXI. törvényzikk végrehajtásáról szóló pénzügyminiszteri jelentés tárgyában. — Ez után pedig a pénzügyi bizottság jelentését a »a cukor adóról« szóló 1888. XXIII. törvényzikk némely határozományainak időleges módosítása tárgyában« szóló törvényjavaslat iránt. — Mindkét jelentés előadója Láng Lajos. Ezenkívül Perczel Dező belügyminiszter válaszolt Sima Ferencnek a stomfai választás ügyében tett interpellációjára.

Az 1848/9-i honvédek segítésére a mult évben, mint tudja van, négyszázezer forintot engedélyezett a törvényhozás, az országos honvédségi egyesületi választmány azonban a miniszterelnök által ma benyújtott állami számvevőszéki jelentés szerint az érvényben állott szabályok szerint segítésre igényjogosult egyéneknek tényleg 484 635 frtot és 32 krt utalványozott, a 84.635 frt és 32 kr. kiadási többletet tehát szorosán véve az egyesület alaptőkéjéből kellett volna fődözni. Minthogy azonban az 1848/9-i honvédek nyugdíjazásának ügyét az év folyamán a miniszterelnökség vette át, abban állapodott meg a minisztertanács, hogy a szóban forgó tulkiadást méltányossági szempontból az államkincstár fődöze, s ezt a záró-zámadásokban annak idején megokolja, mert az egyesület ezentul is kénytelen lesz segítését osztoztatni oly volt honvédek és azok özvegyei részére, a kik az ujonnan alkotott szabályok szerint állandó nyugdíjban vagy negyedévi segítségben nem részesülhetnek, a mely föladat teljesítése céljából az egyesületnek szüksége van alaptőkéjére.

KÜLFÖLD.

Szerb akció. Novakovic Sztoján birhedt miniszterelnök, a szó szoros értelmében akcióba lépett Törökország ellen. Oly jegyzéket küldött a magas portára, mely hangra és tartalomra nézve példa nélkül áll a diplomácia történetében. Két barátságban élő nemzet külgöminisztere soha ily hangon nem szólott egymashoz. A prizrendi szerb püspök ellen tervezett gyilkossági kísérlet és a gyakori arnautá betörések a kalmából intézte jegyzékét Novakovic a török kormányhoz. Sem a gyilkossági kísérlet Macedóniában, sem az arnautá betörések szerb földre nem tartoznak a ritkaságok közé. Néhány év előtt egy szerb konzult me gyilkolt Prisztiaában, az arnauták pedig soha meg nem szüntek rablóberohanásaikkal a szomszéd országokat ugyanalanítani. Ezért a szerb miniszterek a szerb-török háború óta soha sem fenyegetődtek úgy, a hogy Novakovic ur mostani jegyzékében teszi. Ha a porta elejét nem veszi a rendbizonytalanságnak, a miniszterelnök katonai demontrációt helyez kilátásba. »A szerb kormány

nem vállalhat felelősséget az esetre, ha a szerb katonaság ily körülmények között magának találja elégtételt szerezni. Igy beszél hivatalosan egy szomszéd állam miniszterelnöke.

Szó sincs róla, hogy a fenyegetés bármily szokatlan legyen is, egy parczig sem tudná megijeszteni a Yildiz kioszk urát; ha csak Szerbiáról lenne szó. A ki tekintetbe veszi Szerbia pillanatnyi pénzügyi helyzetét, nem félhet a kis ország fenyegetéseitől. De Novakovic ur nem is akarja a szerb-török háborút. Neki más célja van s a mit most irok, az legközelebbi környezeletéből származó értesülés. Ő a krétai mozgalmat akarja kiaknázni. Ugy van meggyőződve a szerb miniszterelnök, hogy a félhivatalos biztosítás ellenére Kréta szigetén a mozgalom a nyár folyamán többször is meg fog ujulni. Ezér lépett összeköttetésbe Novakovic a görögökkel, bolgárokkal és az örményekkel, hogy egyidejűleg felkelest támasszanak Macedóniában és Örményországban. Macedóniából tényleg nyugtalanító hírek érkeznek és Konstantinápolyban az utóbbi napokban megint fölfedeztek egy messzemenő örmény összeesküvést. A mult heten két örmény fogtak el, kik egy 200 tagból álló titkos forradalmi egyesületnek állottak az élén. Dolap De ehben elfogtak továbbá egy bizonyos Arkint Divrikből és a hirhedt Ohamilt Bittlisből, mindkét híres örmény agitátor, kiknél épp úgy, mint a Kanun basa nevű konstantinápolyi városrészen elfogott Agopnál nagy szamu lazi ó proklamációkat és fegyvereket találtak.

Novakovic ur tehát jegyzékével mindenek előtt csak azt tette, a mit a diplomata »faire acte be presence« alatt értenek. Jelentkezett a szerbek nevében a Törökország ellen meddítandó hajszában. Jegyzéke azonban bizonyítékul szolgálhat annak, hogy a Balkán forrong. — A balkán népek ugyanazt teszik, a mit a legutóbbi keleti háboru előtt tettek.

Jól tudják ők, hogy a nagyhatalmak akkor sem akarták, most sem akarják a háborút. Azonban bármiképp gondolkozzanak a nagyhatalmak, ha kitör a bonyodalom, egykedvűek és seml-gesek úgy sem maradhatnak. Provokálni akarják őket, hogy foglaljanak állást a keresztyén népek érdekében, melyeket

minduntalan biztosítanak jóindulatokról. Ez az oka a macedóniai készülődéseknek, az örmény forrongásnak és a szerb akciónak. Erdekese minden esetre, hogy Novakovic épp akkor intézte nevezetes jegyzékét a portához, midőn Goluhovszki gróf expozéjának híre Belgrádba jutott.

A „kuriai biráskodás“ és a felekezettek.

V.

Debreczen, június 19.

Hát az ultramontan sajtó, — a »Néppárt« organuma, — például, hogy másokat ne is említsük, az »Alkotmány« mily jajvezelést csinál e törvényjavaslat alkalmából — kormánypart, Kos-uth-part és minden liberális irány és működés ellen; mily a kath. egyház ellen intézett halálos dőfésnek tartja ezt ismét a hitetlen kormány és független párt részéről; s »risum teneatis amici!« — itt már csakugyan nem tudjuk megtartóztatni magunkat a nevetéstől — midőn az »Alkotmány«, »Fanatizmus« czim alatt — jun. 11-ki számában — ad vezércikket, mely a halálos betegtet is megnevetetté!

Fanatizmusmal vádol az »Alkotmány« Bizony . . . bizony — a világ vége közelít . . . mert a »Néppárt« az ultramontanizmus organuma fanatizmusmal vádolja a liberalizmust! A vizek visszafelé folynak. Öpöszetek ször-csuhába és vezekeljetek — üljetek porba és hintsetek hamut magatokra liberális fanatikuskok, — az Isten ítelete közel vagon — a világ folyása megváltozott! Csakugyan itt van Aesop mesejének beteljesedése. A farkas sze-lidebb mint a bárány, — vádolja a bárányt, hogy ez zavart: fel előtte a vizet. Hiába mondja ez: »equidem na us non eram« — nem is született még akkor liberális kormány, mikor a jezsuitizmust már »kiverték az államokból mint kutyákat, de visszalopództak mint rókok, s megújultak mint a sasok« . . . mindegy . . . ez a sirból is felkelő rém a megvakított közvélemény itéletének veti oda a liberalizmust, mely széttepi, — megsemmisíti, hogy pusztuljon a föld színéről — az emberek közül és soha többé fel ne támadjon!

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Dal a szegény csángóról.

Messze, messze idegen országban,
Bukovina egy sötét zugában
Tarka tabort gyűjt a magyar zászló:
Haza készül, jön is már a csángó.

Nem kell nekik vezérnek új Árpád,
Fekutatni: merre van a Karpát?
Újokra egy csillagfény reze, le:
A hazának hűséges szerelme.

És hogy jönnek a rongyos vitézek,
Agról-szakadt árva csenevészek,
Azt hiszik mind az öröm zajába:
Hogy e föld a tündérek hazája.

It van a meny, itt az Eldorádó,
Csak ezt érzi valamennyi csángó,
A sok „éljen!“-t alig győzi ajkuk . . .
Mosolyog a magyar ember rajtuk.

Ti, ki éltek boldogan, kevélyen
Dus hazátok kincstermő ölében;
S ha áldása egyszer tán szűkebb lett,
Böcsmerlitek a jó anya-földet.

Mit tudjátok, elbizott kevélyek:
Mi e föld a hontalan szívének?
Mit tudjátok: a bujdosó árva
Mily epedve néz e szent hazára?

Csak rab érzi, hogy mi a szabadság?
Árva tudja csak szeretni anyját;
Bujdosónak száll csak haza vágya:
Csak a száműzötnék van hazája.

Egy bús csángó, rongyos, mint a többi,
Tudott köztük legjobban örülni.
Úgy rá szakadt a nagy öröm árja,
Az esze is belefult tisztára.

Adták neki bort czipót, pogácsát;
Parolázott: hollig a barátság!
Férfit, asszonyt csókolt, a hol érte,
Tombolt, tánczolt veszett örömebe!

Majd, hogy mentek, vonultak továbbat:
Köszöntötte a tornyot, a fakat.
Széjjel nézett a tündér vidéken
S egy gyönyör lángolt a szemében.

Sűrű erdő fát sora szedve
Mind egyenként meg-megölelgette;
Zöld bokorhoz, rózsaszalhoz érve;
Csókja hullott minden kis levélre.

Csúttgattak; tán a vesztét érzi?
S csak azt lesték: kell-e már kötözni?
Mikor egyszer csak elnévül ajka
S kabult fejét le a földre hajta.

Lehanyatlak, leroskad a földre,
Hűlő ajkkal valamit nyöszörgve:
A göröngyön még egy csókot ejte:
A lelket is e csókba lehelte.

Várják, várják, jó sokáig eltart;
Költögetik: néma, hideg, meghalt,
Az ut-zélén hantot vontak raja . . .
Ma se tudják: mi volt a halála?

Benedek János.

Az okos poéta.

Irta: Vértessy Gyula.

(Folytatás és vége.)

A háziur látszólagos neheztléssel fed-dette az asszonyt:

— Ej, ej, kedvesem, a vendégeim előtt ne tégy neveléges-sé! Azért, hogy néha kontemplálok s azért, hogy a ti apró-cseprő dolgaitokkal nem törődöm, azért egyáltalában nem vagyok valami csoda.

Az asszonyka megszegegyenülve húzódt hátra s azontul csak csöndesen suttogva beszélt hozzám:

— Ugy-e ismerik őt névből?

— Hogyne? Aze! őt lapszerkesztő volt. Verseket is irt!

— Oh, uram, de milyeneket! Hanem az lesz valami, a mit most ir! Nem hallott róla?

— De igen. Hallottam, hogy valami nagyobb munkán dolgozik.

— Hallod János — kiáltott fel örömmel az asszonyka — ők is hallották odafent, hogy te nagy munkán dolgozol!

— Hát irogatok néha — mondta Kerek ur nagy szerényen.

Valóban kíváncsi kezdtem lenni a nagy férfiu irodalmi munkásságára. S szerettem volna előjárójában tisztába lenni vele, de nem sikerült.

Erősen szabadkozott, hogy az ő műve nincs a nyilvánosság elé szánva, es hogy abból nem is akar senkinek se mutatni semmit, míg egészen el nem készül.

Lassan... lassan — vén-ifjú vagy ifjú-vén ultramontanizmus! — Álmaid még most is a szent inkvizíciók, az autodafek korában folynak. Az emberiség azóta századokkal haladt, s a modern államiság határába jutott... a mit két ezredévvél Krisztus hirdetett, — azokat az emberiségi magas eszméket végtére komolyan akarja megvalósítani — azzal az érzéssel, a mi hova-tovább a népek általános érzésévé lesz, mint a haladó tizenkilencedik század erkölcsi vívmánya, — a mit ti jónak láttok liberalizmusnak a k csufolni, de a mit maga a modern államiság zászlójára irt. — Hiába vezetitek a népet a választási urnához a szent jelvényekkel... templomi zászlókkal, kelesztel kezetekben sat.; hiába prédikáljátok a kárhozatot; hiába használjátok fel a gyónószék hatalmát, s nem adtok abszolúciót: — a nép is kezd megérni: az emberiség magas eszméire... a liberalizmus tiszta látásával, melyet ti ósfanatikusok fanatizmusnak neveztek — túltép a ti vallási viszony hatáskörötökön; de aztán szét is tépi azon istrángot, melylyel eddig emberszabadsági érzéseket megtagadó hatalmatok diadalsz kerét vontát.

S mily nevetséges a bitör hatalom végvonaglásában, tajtékzó dühében, midőn el nem hárihatja a megváltó szent haragot, mely a lélek kufárokat kiveri az istennek szemelt hajlékból, hogy megtisztítsa ezt a latokról... azt kiáltja, hogy az államiság keresztényen vallás, vagyis a r. katholicizmus megsemmisítésére tör. De nem csudalkozhatunk... a Sátán, a hazugság fejedelmének is szokott nevezte ni. Csak imént a június 8-ki nagy ünnepen láthatta az elvakított nép — micsoda még ma is a r. katholicizmus Magyarországon más hazai egyházak felett; mely egyedül szerepel országos alkalmanknál, mintha más vallás, — más egyház nem is volna a hazában; midőn más példánál a prot. egyházak képviselőit még csak kalapácsütésre sem hívják meg a királyi palota alapkövetelénél sat. sat. Bizony, bizony „difficile est satyram non scribere!” vagy mi kellene még az ultramontanizmusnak, hogy ne lássa és ne kiabálja a katholicizmus végveszélyét, hogy a vallások törvénybeni egyenjogúsítása daczára meg le-

gyen elégedve a liberális magyar kormány olyszere vallásosságával, melyből a r. katholicizmusnak nyújtott előnyök még mindig szemelláthatók... kellene talán még ráadásba egy kis zsidó heccz... kellene talán még egy kis eretnek-églő maglya füst? Ez aztán tetsző áldozat lenne a keresztény-ég istenének is!

De hát végezzünk ezekkel a képmutató Farizeusokkal és irástudókkal, kikről szól az isteni Mester — Maté evang. XXIII-ik részében. „kik megszurik a szunyogot, a tevé pedig elnyelik;” „kik hasonlatosok a megfjéjített koporsókhoz, melyek kívül ugyan szépeknek tetszenek; belől pedig rakvak holtnaknak tetemeivel és minden undoksággal” — kik ugyan látatnak az embereknek igazaknak; de belől rakvak képmutatással és minden istentörvénye ellen való bűnnel.” — S hagyjuk reájok: „mimódon távozathatják el a gyehennának büntetést?” „kikre szálljon minden igaz vér, mely kiontatott e földön.” Kik tetszelegnek más önmagoknak a keresztényen alázatosság megtagadásában s „rendületlenül büszkek ha klerikálisoknak neveztetnek; s szegyen gyaláznak tartják liberálisnak lenni Magyarországon!”

Mi pedig protestáns keresztények bizunk abban, a ki a kevélyeket megalázza és felemeli az alázatosakat, kik semmit nem cselekeszünk versengés, vagy hlábalvaló dicsőség — hanem alázatosság által. — Fil. 2. 3. — Abban igyekezzünk felülmulhatlanok lenni, hogy senki ne tiszteje tisztában nálunknál Istent, ki lelek és igazság; — „Az igaz imádók pedig imádják az Istent lélekben és igazságban; Jan. 4. 23.

Ne szeresse senki önzetlenebbül és áldozat készebben e hazát mint mi kik engedelmekdni tudunk törvényeinek, — És senki se töltse be jobban a Krisztus törvényét az ember testvériség magasztos célját elősegítő szc re t e t által — mint mi.

Akkor megtapasztaljuk valóban azt a mit a keresztényen vallás szerzője, egyetlen főpapja mondott: „Nem minden, a ki ezt mondja Uram! Uram! megyen be a Menyországba, hanem a ki cselekeszi az én menynei Atyámnak akarátját sat. Maté 7. 21—27.

Végezzük be immár ezuttal a »kuriai biráskodás és a felekezetek« című gondol-

tainkat azzal a kijelentéssel, hogy a törvényre nagy szükség volt; mert a legfontosabb alkotmányos joggyakorlat — a képviselőválasztás — nem állott abban az érintetlenségben, hogy az minden önző érdekek kizárásával, kifogásolhatástól is ment legyen, a mint lennie kell; hogy abban minden joggal bíró polgár hamisítlan politikai erkölcsiséggel folyon be, mint legnemesebb honpolgári joggyakorlatba. E szempontból üdvözljük a törvényt, üdvözljük az ellenzék azon hozzájárulását, melylyel ami a valódi liberalizmus követelménye — a választói jog önzetlen gyakorlatának lehetőségét elősegítette! A »Nép-párt« kárhoztató kiabálását felülmulja a tiszta hazafiság hozsánája.

Most már minden attól függ: miképpen emelkedik fel — a »kuria bíróság« azon magaslata, amin kell állnia a kifogásolás alá eshető választások elbírálásánál; kizár-e itt élt h o z á s á b a n m i n d e n p á r t v a g y f e l k e z e t i e l f o g u l t s á g o t m a g á b ó l, a mint ki kell zárnia mint független bíróságnak, hogy semmi vad ne érhesse, miként érte az elkeresztelési panaszok eldönésében az egyházpolitikai törvények megalkotása előtt.

a — r.

A kecskeméti diákkongresszus.

Szardán kezdte meg Kecskeméten az országos diákkongresszus, a melynek az ország minden főiskolájából érkező vendégeit lobogódiszben, fölékesített házakkal várta a város a tanácskozásait. A fiatalág magyar járban jár-kelet az utcákon, sőt a diszmagyar is egészen megszokott viseletté lett Kecskeméten, a melynek minden utcáján meglátszik, hogy ünnepet ülnek benne.

Kedden K a t o n a József szobrát kosszorúzták meg az ifjak; a budapestiek részéről Csiky János, a kolozsváriak közül Herczeg Béla mondtak beszédet. — Emlékbeszédet tartott még Krenner Gyula, néhai Lestár polgármester sirjánál, a ki a kongresszust annak idején Kecskemétre hívta.

Ma délelőtt először is Mészáros ev. ref. lelkésznek a templomban elmondott fohászokodását hallgatta meg a kongresszus,

— S mióta dolgozik rajta?
— Mióta megsültem s mióta anyagi körülményeim megengedik, hogy magamnak éljek.

Ebédre nagy társaság verődött össze a kastélyba. A kis kövér emberke nagyon jó érezte magát:

— Latja, szeretnek engem! Felkeresnek, pedig mi ugyancsak ritkán mozdulunk ki hazuról.

Az ebédnél az asszonyka mellé kerültem. Próbáltam neki kurizálni, de kárba vesztett minde a tudományom. Alig figyelt rám, tekintette valósággal áhitattal csüggött puffadt képü vörös orru urán. Csak ugy nyelte a szavait. Az azonban ritkán beszélt, de a helyett poharat sürün üritgette és olyan jó étvágygyal falatozott, hogy talán még a gyomorbagos embereknek is étvágyat tudott volna csinálni.

— Milyen boldog vagyok — hogy neje lehetek — suttogta eragadtatással az asszony.

— Bizony, derék, egészséges ember!

— Ah, nem azért. De részem lehet majd az ő dicsőségében, az ő halhatatlanságában. Életrajzaiban szerepelni fogok én is. Leírják a házunkat, a szokásainkat, mindent, mindent. Csak elkészüljön az a nagy mű! Csak hogy egy egész élet munkája szükséges ahhoz.

— Iza, a kappan kitűnő — mondta a nagy férfi, zsiros száját körülgetve.

— Csakhogy izlik édesem! — felelte az asszony boldog arcczal.

Ebéd után átvonultunk a dohányzóba. Pazar berendezésű szoba volt. Remek bőrkarszékek, sötét diófa falburkolat, a pipatartókon pompás pipák, a dőbözökben illatos dohány, a skatulyákban drága Üpmannok.

Kerek ur rágyújtott egy vastag szivarra

s beleült egyik kényelmes karosszékbe. Pöfékelt, szuszogott néha, néha a körülötte állóknak mondott egy egy mély értelmű megjegyzést:

— A költészet öncéz! Boldog a ki ideáljainak élhet! A muzsa nem vásári leány! Nyomorult mesteremberek, a kik pénzért írkalnak! Az igazi költő füttyöl a realis életre, neki az élet egy pompás álom!

Mindig lassabban beszélt, végre lezárultak a pillai. Elaludt.

Az asszony kért, hogy menjünk ki utána s lábujjhegyen osont ki a szobából ki a kertbe.

— Hagyjuk egy kicsit aludni! Legalább megpihen forrongó agya!

— Nos mit szólna hozzá? — kérdezte Sándor,

— Nagyszerű konyhát tart ez az ur és pompás szivarjai vannak.

— Eh, belőled az irigység beszél!

A társaság csoportokba oszlott a kertben. Sándor bosszusan ott hagyott s egy magas, kopott ruhájú sovány ur kapaszkodott a karomba. Valami szilencziomos fiskális volt a faluból. Bemutatták, de biz én a nevét elfeledtem

— Nos uram — kérdezte suttogó hangon — tetszik önnek a mi hires emberünk?

— Hogyne, nagyon kedves ur!

— No persze, ön udvarias. Meg azután elvégre az ő vendége. De legyen őszinte. Nem találja nevetségeseznek?

— Dehogyan találom. Örvendek, hogy megismertem.

— S ön azt hiszi, hogy író ez? Haszon-talan here, a ki kitaratja magát a feleségé-

vel. Olyan, mint valami pogány istenség valahol a vadak között, a ki hizlatatja és dicsőíteti magát. Nem csinál ez uram a föld hátán semmit. Csak uraskodik és költi a felesége vagyonát. És segítünk neki ebben mindnyáján.

Neki meg hizeleg az, hogy a jó ebédje és vacsorái fejében ünnepeljük. Azaz, hogy egy csomó számár valóban hisz is a halhatatlanságában. Legjobban a felesége. Pedig néha meg is veri, mikor részeg. De ez nem banja!

Költői fellángolásnak tartja az egészét. Imádjá ezt a majmot. Nézze, milyen boldogan kapaszkodik most is a karjába.

Ott hagytam a rossznyelvű fiskalist, s a nagy férfival kezdtem el beszélgetni, kérve őt, hogy nagy munkájából mutasson valamit.

— No, mutassa édes — unszolta a felesége. De ő hajthatatlan maradt. Nem. Majd ha a nagy mű be lesz végezve. Akkor egyszerre hadd lássák meg, hogy ki ő! Ezekhez a mai szennyes irodalmi viszonyokhoz neki semmi köze! Ő a jövőnek, a halhatatlanságnak él. A jelen neki csak átmeneti időszak az örök jövőhöz.

Este felé kint a kertben, pompás árnyas ugásban, sz masok pezsgőt hordtak fel. A cigány is beállított; kitűnő kezdett lenni a hangulat. Felkészöntöttem a nagy férfit, aki meghittottan és akadozva csak ennyit mondott:

— A mi pályánk tövises, de az élet szenvedéseitől vigasztal a halhatatlanság tudata.

aztán tisztelegtek Fekete helyettes polgármesternél, Széles dr. és Kovács dr. védőknél. Az ülést a városház főlekesített nagytermében, a melyet a tagokon kívül díszes hölgyközönség töltött meg, fel tíz órakor nyitotta meg Beniczky Ferenc főispán, hosszabb beszéddel, melyben főleg a politikai becsületességről szól, s inti az ifjúságot, hogy ne kövesse a mai anyagias irányt, hanem haladjon férfiasan, — egyes uton.

Tisztelt uraim! — mondá többek közl. Nagyon fontos az a szerep, melyet önök tanulmányaik alapján a magyar nemzet, a magyar állam közéletében hivatva lesznek elfoglalni. Önök a múlt és jövő küszöbén állva, hagyományosai a dicső múltot s letéteményesei egy szebb jövőnek. Ez a kettős jelleg kell, hogy áthassa eszüket, szívüket és lelküket; kell, hogy mindig csak egy cél irányítsa agyuk minden gondolatát, szívük minden dobbanását, lelkük minden törvárgását, s ez az egyetlen egy szent cél: a magyar haza boldogítása, felvirágzása! H. kélnnek önök a közélet terére, lesznek önök között számosan, kik a politika mezejére lépnek. S minthogy a politika, mely alapjában s igaz értelmezésében nem egyéb, mint a közügyek iránti érdeklődés és a közélet vezetése — hasznos és üdvös mindaddig, míg a valódi közérdek és önzetlen hazafiság áll háta mögött; de rögtön a legveszedelmesebb fegyverre fajul el, mihelyt az önzés a hatalomvágy veszi kezébe; engedjek meg hogy hosszú élettapasztalim nyomán ezyre-másra figyelmeztessem önöket. A magyarnak első s legszentebb kötelessége az: hogy jó hazafi legyen. Mint jó hazafiak lelkesedjenek önök mindezzért, a mi jó, a mi szép, s főként: a mi igaz! A jó, a szép és az igaz vezérelje önöket világió-torony gyanánt az élet viharos tengrében! Ebből a három szóból álló nemzeti szinü zászló lengjen mindig lelki szemük előtt, midőn a közélet harczaiban a politika terén küzdenek! Ne kövessék önök a mai korban elharapódzott materialisztikus és realiztikus irányt.

Lelkesedjenek tehát minden jóért, szépért és igazért; de ne törekedjenek hiu álomképek után, ne merüljenek bele a keleties ábrándokba. Fogják föl az életet úgy, a mint van és a milye; s a lehetőség nyújtotta alapokon igyekezzenek, törekedjenek arra, hogy szeretett magyar hazánknak munkás, hasznos és becsülettel polgárai legyenek. A munka és becsület ami nemesis. S még egy kötelem az önök lakára; s ezen intő szintén ezredéves történelmünkön s százados tapasztalatokon alapszik. A koronás király és a magyar nemzet összetartása volt mindig alapja nemzeti nagyságunknak. Legyenek azért önök hű és igaz fiai a magyar hazának; legyenek hű és igaz alattvalói a felkent koronás királynak!

A kongresszus napirendjére tűzött kérdések hathatós s gádeszközök levén magasztos céljaik elérésére, örömmel nyitom meg az ülést.

Ezután dr. Kovács Pal jogakadémiai igazgató, — mint tiszteletbeli elnök szólott az iskola részéről. Lelkes hazafias beszédet tartott.

Különösen tetszéssel találkozott az a párhuzam, melyet a bécsi és a budapesti egyetemi ifjúság törekvései között vont. Így szólott:

A bécsi ifjúság jelszava: »Gyülölöd a zsidót!»

A magyaré: »Szeresd a hazát!»

A bécsiek eszményképe: »Egy gyülölt demagóg!»

A magyaroké: »A koronás király!»

Ők összeolvadnak a gyűlöletben, mi a tudomány- és hazaszeretben!

Lelkes taps jutalmazta a talpraesett, ügyes beszédet.

Azután Burdác Rezsőnek, a diákszövetség kecskeméti osztálya elnökének üdvözlő szavai után Pálffy Ferenc, a szövetség elnöke megnyitotta a kongresszust, a mely első működése gyanánt hódoló táviratot küldött a királynak és üdvözlő telegrammot

Wlassics kultuszminiszternek s a nemzetközi hírlapirói kongresszusnak. Jelen-tékelen apróságok elintézése után a pusztaszeri emlékoszlop alapkövetételének ünnepére Pálffy Ferencet választották szónokul. Utóbb a múlt évi kongresszus jegyzőkönyvével foglalkoztak, majd a magyar ruhaviselésének nem kötelező, de kívánatos voltát mondták ki.

Ujdonságok.

* **Pártunk intező bizottsága** holnap délután 6 órakor a „Függetlenségi kör“-ben ülést tart.

* **Személyi hír.** Hentaller Lajos orsz. képviselő, lapunknak is jeles munka társa, tegnap este városunkba érkezett, hogy jelen lebeszen az ev. ref. felső leányiskola vizsgálatán, hol kis leánya is végzi tanulmányait, s a mai és holnap délután városunkban tölti.

* **Fellebbezés az italmérési illeték ellen.** A debreczeni kir. pénzügyigazgatóság értesítette szerint a kivető bizottság által az 1896/8 k. éveket illetőleg megállapított italmérési illeték mérve ellen beadott fellebbezések a felszólamló bizottság által f. hó 26-án. esse leg folytatólag f. hó 27-én délelőtt fognak tárgyalás alá vetetni, mely körülmény ez uton ho atik az érdekelt fellebbező italmérők és italmérősítők tudomására, azzal, hogy az illeték érteleme előterjesztése végett a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségeben megtartandó tárgyaláson személyesen megjelenhetnek esetleg jogukat képviselhetik.

* **Presbiteri közgyűlés.** Említettük már tegnap lapunkban, hogy a debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma vasárnap d. e. 10 órakor közgyűlést tart; e gyűlésnek tárgyai a tanári meghívásokon kívül folyó ügyek lesznek.

* **Kedvezményes jegy a megyei hivatalnokoknak.** A kereskedelmi m. királyi miniszter ma leiratban értesítette a városi és megyei hatóságot, hogy a minisztertanács kiterjesztette a vasúti kedvezményes jegyek jogát 1896 július 1-től az országos kiállítás bezártáig a városi és megyei hivatalnokok részére is.

* **Egyházi közgyűlés.** Vettük a következő meghívót: Az ev. ref. hitv. e. v. e. g. y. h. á. z. f. hó 21-én vasárnap délelőtt 11 órakor egyh. közgyűlést tart. T á r g y: évi jelentés, számadás, esetleges indítványok. E közgyűlésre meghívja az egyház tagjait az elnökség.

* **Steinfeld Antal temetése.** Ma d. e. 10 órakor ment végbe a piac-utcái 1901 sz. háztól az egész város közönsége által mélyen gyászolt dugszagdag Steinfeld Antal temetése. Óriási közönség vett részt a gyászszertartáson, amely enyhítette a gyászoló család mely fájdalomát. Az elhunytat utolsó útjára a kikiserők között a teljes számban megjelent nagyszámu rokonságon kívül ott láttuk R á s ó Gyula kir. tan. aispánt, S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármestert, V é r t e s s y István főjegyzőt, Dr. K o l a János orsz. képviselőt, K ö r n e r Adolf, K i r á l y Gyula, V e c s e y Imre, H a j d u Gy. tanácsnokokat, Á b r a h á m L. t. főügyészt, S z a b ó József főszámvévőt, M e d g y a s z a y Miklós árvaszéki ülnököt, Dr. M e d v e Zoltán főispáni titkár, O r o s z László pénzügyigazgató helyettesét, S t e i n a c k e r Sándor pénzügyigazgatási

számtanácsost, B a l o g Ferencz ev. ref. theol. hitnart, K ö v y Lajos bankigazgató, L e n g y e l Imre, M á r k Endre, P a k s y Gusztáv kir. közjegyző, V á c z y János, R e i c h m a n n Armin izr. hitközségi elnök stb. stb. és a városi köztörvényhatósági bizottság, az izr. hitközség számos és előkelő tagjait. Az elhunytnak összes szobái fekete draperiakkal voltak behuzva. Gyönyörű pálmakkal díszített szobában feküdt a ravatalon az elhunyt nehéz római stílyú bronz koporsóban. — Számtalan koszoru díszítette a koporsót, — a melyet G e b a u e r saját kézziményű, az udvari gyászkocsi mintájára készült kocsija szállított ki a temetőbe. A háznál dr. S c h w a r z budapesti magyar hitzőnök, a budapesti izr. szeminárium küldöttje, melynek javára az elhunyt életében igen sok és nagy alapítványokat tett, mondott emlékedett hangu magyar gyászbeszédet, ékes hangon esetelvé az elhunytat áldásos, példás életét. Mindenkinnek szemébe könyvet csalt a hitzőnök remek gyászbeszéde. Aztán a rokonok vették fel a koporsót és vitték ki a kocsig s megindult a gyászmenet a n.-várad-utcái ir. temetőbe. Kinnt a sírnál pedig K r a u s z Vilmos főrabbi mondott lélekemelő imat s azzal vége leit a szertartásnak. Csendes legyen siri álma!

* **A Zion-egylet zászlója.** Említettük már, hogy debreczeni Zion egylet a millennium alkalmából új zászlót készített, a melyet f. év aug. 20-án avatnak fel. Erre nézve újabb a következő értesítést vettük: a Z i o n debreczeni betegsegélyző egylet zászlója, melyet Budapesten a H e r z nővérek készítettek, elkészült folyó hó 21-én délután fél 5 órakor az egylet helyiségeben H e r z Ema urhölgy személyesen fogja átadni, mely átadásra a zászlóbizottság, valamint az előjáróság tagjai megjelenni kéretnek. A zászlóbizottság.

* **Az ispotályi óvoda vizsgálja.** Tájékoztásul van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy az ispotályi óvoda évről vizsgálja újabb intézkedés folytán nem 24-én d. u., hanem 25-én d. e. fog megtartatni, melyre a t. szülők és a nagy közönség is meghívvatnak.

* **Közegészségügyi és orvosi kongresszus** lesz folyó évi szept. hónap 13—16. napjai alatt Budapesten a millennium alkalmából. E kongresszusra ma érkezett le a meghívó a belügyminiszter útján a vármegye és város hatóságaihoz. Mint értesülünk, Debreczen sz. kir. városa nevében S a r v á r y Gyula v. t. főorvos utazik fel Budapestre a kongresszusra.

* **Ruhát a postásoknak!** A nagyváradi m. kir. posta- és táviradaigazgatóság alszóti és szolgáló személyzet részére szükséges téli és nyári ruházat beszerzése iránt 1896 június 27-ik napjára pályázatot hirdet; erről a debreczeni kereskedelmi és iparkamara az érdekeket azzal érte itti, hogy az idevonatkozó feltételek a kamara hivatalában (nagy-hatvan-utca 1445 sz. megtekinthetők.

* **Tudomásul.** Vettük a következő felhívást: A debreczeni dalegylet aug. 14—17. napjain Budapesten tartandó országos dalár-ünnepélyen részt fog venni. Ma vettük az országos központ felhívását arra nézve, hogy e hó végeig jelentsék be az ünnepélyen résztvevők névsorát. — Dalegyletünknek tiszteletbeli, alapító és pártoló tagjai részére mérsékelt áru vasúti jegyek és ingyenes, esetleg mérsékelt áru elszállítás lesz kieszközölve. A kik tehát óhajtanak a debreczeni dalegylettel együtt az ünnepségekre felrandulni, sziveskedjenek legkésőbb e hó 28-ig K r a s z n a y Ferencz dalegyleti titkárnál (Hungária I. em. 8 sz.) jelentkezni. Rendezői költség czimen az országos központ javára az aláírással egyidejűleg egyé-nyenként 2—2 frt lesz lefizetendő. Későbbi jelentkezések figyelembe vétetni nem fognak. A d e b r e c z e n i d a l e g y l e t e l e u ö k s é g e.

* **Pályázat ócska csendőrruhákra.** A budapesti III. sz. m. kir. csendőrpáncsnokság, s m. kir. csendőrségnél az 1896—1898. években hasznavehetetlenné váló ruházati, szerelvényi, és egyéb cikkek értékesítésének szerződésileg leendő biztosítása tárgyában 1896. június hó 30-ik napjára pályázatot hirdet, erről az érdekelteket a debreczeni kereskedelmi és iparkamara azzal értesíti, hogy a vonatkozó feltételek a kamara hivatalában (nagy hatvan-utca 1445 sz.) megtekinthetők.

* **Rendőri hírek.** (Kincsettalaltak) **Hidvéger Mihály** Vekerpusztai tanyáján a béresek a azon széken megosztózkodtak. — Egyik béres azonban kit az osztózkodásból kifele, tettek, bosszúból feljelentette az ispánnak az esetet, így jutott az IV. kerületi mezőrendőrkapitányságnak is a fülebe, honnan ma egyik megbízott ment ki a tanyára, hogy ez ügyben a legszigorubb vizsgálatot megejtse. — (Tolvaj köműves) **Szekeress János** borz utca 1293 számú házában lévő lakásába behatoltak a szobában lévő ládáját feltörvén: abból mintegy 9 frt készpénzt eltolvajoltak. Erről ma az I-ső kerületi rendőrségnél feljelentést tett **Szekeress János**, aki ugyanakkor közölte arandósággal azt a gyűjtőt is, hogy a tettes nem lehet más mint az ugyanazon udvarban lakó **Nagy György** jelenleg munkanélküli csavargó kőműves segéd, a ki látta azt, midőn **Szekeress János** lakása ajtaját bezárva a kulcsot az eresz alá tette, aztán eltávozott hazulról. A rendőrség még ma kihallgatja **Nagy György** ö t. — (Elgázolt kisleány.) Ma reggel 8 órakor a nagytemplom előtt **Holob András István** gőzmalmi kocsis elgázolt egy **Bunyitay Margit** nevű 9 éves kis leányt. A kocsis oly sebesen hajtott, hogy a kis leány sem jobbra, sem balra nem térhetett ki a szerencsétlenség elől. A kis leányt rögtön megvizsgálta **Dr. Balkányi Ede** I-ső ker. orvos és felvette a látleletet, mely szerint a jobb szemefölött és alatt, továbbá kezén szenvedett 8 nap alatt gyógyuló sérülést. A kis leányt haza szállították szüleihez, a vigyázatlan kocsis pedig a rendőrségtől veszi el büntetését. —

Időjelzés június 20 ra: változó felhőzet, zivatarok, hősüljedés, helyenként csapadékok, később derülés.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, június 19.

Elnök: **Szilágyi Dezső.**

Kormányrészeiről jelen vannak; **Bánffy br. Perczel Erdély.**

A **kuriai bírások** részletes tárgyalásánai folytatják a 169. szakasz feletti vitát, melyet tegnap **Sima Ferenc** kezdett meg a szakasznak, mely a papoknak izgatásait tiltja el, kihagyását indítványozta.

Első szónok Vájay István pártolja **Sima** indítványát, **Asbóth János** szintén. **Zelenyák János** fejtegeti a néppárt jogosultságát és céljait. Ők nem a mandátumokhoz ragaszkodnak, de Magyarországot akarják szabadnak látni.

Hévi Z János egyetért **Zelenyák** kkal abban, hogy a politikának a rendes időben mint a templomban helye, hanem ez a szakasz oly általános rendelkezéseket tartalmaz, hogy ő is kénytelen hozzájárulni **Sima** indítványához **Zelenyák**ot pedig felhívja, legyen függetlenség.

Ugron Gábor büntetel kívánja azokat, a kik a templomban politikai izgatást csinálnak, de azokat megfosztani szabadságuktól, a kiket szenvedélyük a megengedett politikai harcokban elragadja és zelelenség. — Kifejti, hogy a templomszentségét a főpapágnak kell megvédeni azoktól, akik azt nem átallják a napi politika szenvedélyeivel meggyalázni. Elvárja a nagy főpapság haza és valászeretetét, hogy nem fogja tűrni a templomokban a politikai tulakapásokat s ez elég, azért pártolja **Sima** indítványát.

Hock János és **Holló Lajos** a szakasz kihagyását kéri.

A nagy többség elfogadta s mellőzte a módosításokat.

A többi szakaszt valamelyik elfogadták s ezzel a javaslat részlete tárgyalása véget ért.

Szünet után **Perczel** belügyminiszter felel **Sima** a interpellációjára a stomai választás ügyében.

2 órakor **Perczel** még beszél.

*

Tegnap országgyűlési tudósításunk táviratai vonalzavar miatt nem voltak, itt adjuk tehát **Pólonyi** indítványát a néppárt elítéléséről, mint a mai ülés vitájának is anyagát képezt.

Folónyi a néppárttól.

Bevezetésü kijelenti, hogy **Sima Ferenc** intencióival egyet nem ért. Ha normális viszonyok közt élénk, mint jogász, arra kéri a Házat, mert büntetőjogi természetű intézkedéseknek felvétele egy sporadikus törvénybe különben akkor, midőn módosítás alatt áll a büntetőtörvénykönyv, nézete szerint nem helyes, nem szavazna meg e sz-t, de ha e szakasz diszpozícióit elvileg elfogadja, annak súlyos és fontos oka van.

Megzavazza azt mint magyar ember és megszavazza mint katolikus. Mint magyar ember minden olyan eszközhöz hozzájárul, mely továbbra lehetetlenné teszi azt, hogy ez a nemzet oly elemekre tagoltassék, a mely széttagolás nem vezethet másra, mint a magyar állam teljes szétbomlására.

En mint katolikus is, magam röviden megokolom álláspontomat. Látam egyszer gyermekkoromban, hogy egy plébános Urnapján az oltári szentség ünnepein a ma a háttára vette az oltári szentséget, és mondtuk ugy magyarosan, rágyújtott egy nótára.

Ezt a papot, a ki az esztergommegei kerületben volt, rövid proceszussal, mint olyan embert, a ki meggyalázta a vallás szentséget és tekintélyét, a papi állásból egyszerűen elmozdították. T Ház! Mi láttam, most röviddel ezelőtt? Látam azt, hogy Magyarországon egy különben egyéniségére nézve tiszteletreméltó apátplébánosnak vezetése alatt, a kinek a kánon szent törvényei szerint Komárom városában az Isten igéjét kellene hirdetnie es beneficiumára rászolgálja a tridentini zsinat törvényei értelmében, mondom, láttam azt, hogy egy apátplébános vezetése alatt, a ki egyenesen ki zemeve volt arra, hogy egy maga mellé rendelt hadsereggel, végtelen szenvedélyes reverenciában jarnak, melynek tagjai mind kedéssel — a vallási gyűlölet fegyvereivel harcba szólítsa a nemzetet. — En találkoztam ezekkel az urakkal ott, a hová én szoktam menni, hogy ha felvilágosítás-

kérésre van szükség, — találkoztam és láttam őket a szűz Mária zászlaja alatt, mellre tett kézzel, felszaggatva a reverendát, — a keresztet a szívre téve esküdni a hét szentségre és láttam őket felhívni a közönséget arra, hogy higgyék el, hogy a törvény, a mely meghozatott, nem kötelező a katolikus emberre nézve, mert ő rá nem az emberi, hanem az isteni törvények irányadó. En láttam azt a rettentő féktelen fanatizmust, a mely nem kimél semmit, hogy megtephesse azt az amugy is laza köteleket, a mely egymáshoz mint polgárokat összefűz benünket, a vallás szentsége örve es pecsétje alatt. En ugy látom, hogy **Sima** képviselőtársam is egyetért velem abban, hogy azt a mozgalmat egyikünk sem helyesli, hogy a vallás szentségének nevében vívott harcot mindnyájan egyformán karhoztuk. Az az aggodalom merült fel t. képviselőtársam előtt, hogy ő azt mondja, ha ő mint presbiter szót emelne a presbiteri gyűlésen esetleg egy törvény, vagy tjavaslatal szemben, amely az autonómiát akarja megsérteni, hogy akkor ő bezaratik. Engedje meg ezen törvény alapján nem, mert ezen törvény azt mondja, hogy azon czélból, hogy valak nek választását befolyasolja, ez oly konstitutív elem, es ezért **Hortványi** képviselőtársam aggodalma nem jogosult, mert attól sem a katolikus, sem a protestáns lelkészek, sem az egyházi tisztviselők ezen javaslat szerint eltűntva nincsenek, hogy egyház törvényeket, vallási meggyőződésüket és annak intézményeit védelmezzék templomban a szószékéről és egyházi gyülekezetekben. A miről itt szó van, az az, hogy azon czélból ne tegyék azt, hogy politikai választásra befolyást gyakoroljanak. Ma pedig én azt a papot, a ki ama bizonyos uraapi körmenet alkalmával az oltári szentséget háttára vette, nem tartom oly bűnösnek, mint azt az embert, a ki a vallás szentségével és a kath. dogmával, érvel akár szószékéről, akár vallási gyülekezetben izgat és oda megy, hogy hirdesse, hogy Magyarországon az állam törvénye nem kötelező, es megossza protestáns és nem protestáns, keresztény és nem keresztényekre Magyarországot lakosságát.

En az adott viszonyok között ezt sokkal veszedelmesebb propagandának tartom, mint egy szerencsétlen papnak ilyen sporadikus megbotlását, a ki talán akkor bo lott meg életében egyszer. Szükségét látom annak, hogy ily veszedelmes agitációval szemben az állam magának egész erejével érvényt szerezzen és azt azon eszközökkel, melyek rendelkezésére állanak, meggátolja. A kérdés csak az, hogy nem szükséges a háttaron **tullóni**. Az a gyülekezeti hely stb. és az, — hogy belekeverjük, hogy az egyházi tisztviselő, ez egy kissé laza fogalmazás, mert ez alatt lehet érteni a harangozót, az egyházit, a templomatyát, a gondnokot stb. is. Helyes az is, hiszen utóvégre a hiveire nézve is ugy áll a helyzet, mert én nemcsak az egyházfőnek vagy a harangozónak, de egyáltalában mindenkinek megakarom tiltani azt, hogy vallásos jellegű gyülekezetben, illetőleg a templomban, szószéken a kegyeszek megvonásával — szóval vallási jutalommal vagy vallásos ígéretekkel valakit választási szempontból megvesztegethessen.

A hadügyi albizottság nyilvános ülése.

— Távirati tudósításunk —

Budapest, június 19.

Ülés kezdete d. u. 5 órakor.

Elnök **Széll Kálmán**, bejelenti, hogy az osztrák delegáció elogadta a hadügyi költségvetést.

Megválasztották azután a 7-es egyeztetési albizottságot, melynek tagjai lettek 41—41 szavazattal: **Andrássy Gyula** gr. **Münich Aurél**, **Falk Miksa**, **Szerb György**, **Pu'szky**

Agost, gr. Teleky Sándor, Hegedüs Sándor.

Ezután gr. Wodianer Albert tett jelentést egy beérkezett kérvényről. A kérvényezőnek (egy elhunyt hivatalnok özvegye) 400 frt segélyt szavaztak meg.

M ü n n i c h Aurél előadó ismerteti a hadügyi költségvetést. Hangsúlyozza, hogy csak a legszükségesebb tételeket vették be. A költségvetést elfogadásra ajánlja.

B o l g á r Ferencz: A hadügyi budgetek folyton emelkednek — program vagy irányelv a költségekben nincs, ma is ugyanazon szabályok az irányadók, mint Maria Terézia idejében. Az élelmezés miserabilis. Szól a tömeges nyugdíjazásokról, az önkéntesek második évről, szemére veti a hadügyminiszternek, hogy a magyar elemet nem részesíti a kellő figyelemben. Sok közös hadseregbeli tisztet helyeznek át a honvédséghez, a mi nagy hiba. A kadét iskolákban folyton fogy a magyar fiúk száma. Megörült a székelyföldi kadétiskolának, hogy majd ott megtanulják a német nyelvet. Most kísült, hogy ott is német lesz a tannyelv. Hát hogy menjen oda magyar fiú? A költségvetést megsavazza, mert erős hadsereget akar.

B u j a n o v i c h Sándor azt kérde, a hadsereg költségvetésének nagy emelkedése arányban van-e a magyar szellemnek a hadseregben való terjesztésével. Nem tudja ugyan bebizonyítani, hogy a magyar tisztek száma nagyobbodott-e a hadseregben, de azt mindenki érzi, hogy — nem! A hadügyminiszter kijelenti, hogy nem kell 3-ik akadémia ma, mert tisztekben nincs hiány. Hát ezzel az állásponttal desauválja a mi 15 éves küzdelmünket s nevételegessé teszi a delegációt, mely ezt az akadémiát 15 éven át sürgeti. Részletesen szól azután a hadsereg egyéb kérdéseiről. A költségvetést elfogadja, de figyelmezteti a hadügyminisztert, hogy az lesz a legnagyobb.

A hadügyminiszter, a ki a hadsereg érdekeit összeegyezteti a polgársággal.

Gr. K e g l e v i c h István: Ő is azok közé tartozott, a kik a harmadik katonai akadémia kérdését felvetették, de úgy állították fel a kérdést, hogy ha szükséges lesz egy harmadik katonai akadémia, ugy magyar területen legyen. Soha se sürgették az akadémiát, csakis ezt a hypothezist.

Gr. Z i c h y Nándor: Tiltakozik az ellen, hogy Bujanovich a hadsereg multját nem akarja követendő példaul feltüntetni. A hadsereg multjából csak lelkesedést és hazafiságot lehet meríteni. Kijelenti egyben, hogy a hadsereg egységes vezetése érdekében szükséges a német nyelv.

H o d o s s y Imre: Igaztalanak tartja, hogy a midőn nálunk minden intézmény magyar, épen a hadsereg az, mely a magyar nyelvet kiküszöböli.

B u j a n o v i c h Sándor személyes kérdésben feleli, hogy ő a volt osztrák hadsereget értette beszédében.

Ezután a hadügyi költségvetést megszavazták.

A r e z o l u c z i ó k.

M ü n n i c h Aurél felolvassa a tavalyi rezolúciókra vonatkozó hadügyminiszteri válaszokat, melyeket tudomásul vesznek.

A szállításokra vonatkozó határozatoknál T i s z a István szólalt fel azellen, hogy a részvénytársaságokat kizárják a szállításokból.

Ma este lesz a részletes vita.

Különfélék.

**Röntgen sugarak ellen biztosított le-
vélborítékok.** Hogy milyen hamar csinál az ipar tőkét a tudományos felfedezésekből, e felől fenyves bizonyítékot szolgáltat egy a berlini szabadalmi hivatalhoz legutóbb benyújtott kérvény, a melynek írója olyan levél borítékra kér patentet, amely az X-sugarak behatása alól ment. Az új borítékról egyelőre csak annyit tudunk, hogy belső felülete vékony, a Röntgensugaraknak áthatolhatatlan fémréteggel, valószínűleg alumíniummal van bevonva.

Elkobozott szfinkszek. A hipermorális tulzásokban leledző német rendőrség már megint produkált egy kabinet-darabot. Mint Magdeburgból jelentik, az ottani rendőrség Neuman műkereskedő boltjában «razziát» törtött és Stuck Ferencz „Szfinksz” című festményének összes megtalálható fotográfiáit elkobozta. Rank azért bír a dolog örökkel, mert a festmény tudvalevőleg a nemzeti muzeum képtárának birtokában van. Egyébiránt Stuck vigan fogadhatja ezt a megfélemezést, mert nagyon jó társaságba került: Dürer Albert mellé, kinek «Ádám és Éva»-ját nemrégiben függönyözték el Mianóban, s a melői Vénusz szerzője mellé, a kinek a feleséges alkotását szintén kitiltották a napokban a müncheni kirakatokból.

A flegma netovábbja. Bödőnyi rendkívül flegmatikus ember. A minap doigozószobájába rohan a szolgálja és értésére adja neki, hogy tűz ütött ki és immár az egész ház lángban áll.

— Jól van, tudasz a feleséggel — válaszolja Bödőnyi nyugodtan — jól tudod, hogy nem avatkozom bele a házi ügyekbe!

Célzás. Kedves nagybátyám! Azt álmodtam az éjjel, hogy penzes utalványt kaptam tőled Kiváncsi vagyok rá, hogy mikor fog megérkezni. Ő el és csókol szerető öcséd: Marci»

Emin pasa hagyatékából egy csomó láda megérkezett Bagamoyból a végrendelet végrehajtójához, ki együtt a pasa leányának Ferdahnak is gyámja. A ládák nagy mennyiségű értéke: kéziratot, könyveket, ethnografiai gyűjteményeket, kitömött madarakat és sok elefantcsontot tartalmaztak s a berlini néprajzi muzeumba lettek szállítva, a hol feldolgozás alá iognak keyülni.

Diskréció. A bankánré (férjéhez): A báró célzásokat tett; szeretné tudni, hogy mennyi hozománya lesz a lányunknak.

A bankár: Ne mondd meg neki — mert különben meg több adóságot csinál!

A „Valkűrök” Szigmond nélkü! Mint Darmstadtból írják, az ottani operaszínház közönsége a »Valkűrök» legutóbbi előadásán furcsa helyzetbe került. Ekkor lépett fel ugyanis hosszabb pihenője után Bär, Wagner egykori hivatott interpretátora. A fellépés azonban nagyon keservesen végződött, mert a boldogtalan művész jóformán egy ép hangot sem tudott szerepéből kihozni s egész fardozása üres markirozásból állott. A közönség egyébiránt nagyon jól viselte magát s kiméletes hallgatással fogadta a letört énekes vergődését.

Utonállók között. — A te apád meghalt Párisban?

— Igen egy asszony miatt elvesztette a fejét...

— Óh, a sz relem!

— Dehogya a szerelem! Meggyilkolt egy nyolcvan éves asszonyt és e miatt a nyaktól alalt halt meg.

— Mindig mondtam, hogy az asszonyok a mi veszedelmünk.

Az asztrofizika haladásáról*)

(A m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi intézet estélyén, 1893. december 16-án tartott előadás kivonata.)

— Irta és felolvasta: **Kohányi Gyula.** —

(Folytatás.)

A Nap alakjára nézve eddig feltétlenül gömbnek bizonyult: azok a bizonyos mélyedések, melyeket dr. S c h e i n e r, potsdami

csillagász az utóbbi időben fotográfia után felfedezni vlt korongján, még nincsenek kel-
lően tanulmányozva.

Foltainak megfigyelése tengelyköri forgásának tanulmányozására vezetett, melyre később Z ö l l n e r, a fénymérések tanának tulajdonképeni megalapítója, a spektroskopot ajánlotta biztos eszközkül. Ez után C r e w, amerikai csillagász a sziderikus keringési időt 26-23 földi napnak találta [American Journal of Science 3 38 1889.] míg az eddigi módszerek: meteorológiai (ezek megbízhatatlanok), mágnességi folt — és fáklyamegfigyelések alapján, mind kisebb értéket adtak s nevezetes, hogy a sorban utóbb álló módszerek legkisebb értékét is nagyobb k, mint az előbbieket bármelyikének maximuma. Biztos eredményünk tehát még nincs.

A foltok fizikai mivoltának kérdése még eddig szintén nincs eldöntve: legvalószínű Zöllner felfedése, ki salakszerű képződményeknek tartja őket, melyek a folyóan izzó felületen uszkálnak. Ez az uszkálás tényleg megvan, azonban a helyváltozás törvénye még ismeretlen. A tett mérések alapján megpróbálták ugyan különböző utakon, hogy az állított relativ mozgást matematikai formulákba foglalják, de hogy ezáltal a jelenség okának tulajdonképeni lényegébe melyebb betekintést lehessen szerezni, az ma még nem állítható. Rövid idő előtt B e l o p o l s k y próbálta meg, hogy a napfelület mozgását megmagyarázza. (Astronomische Nachrichten No 2954.)

Mig a Nap korongján csak foltokat, az azokat kísérő fáklyákat s esetleg a felület granulációját (szemcsésnek mutakozó változatát) észlelhettek a megfigyelők, addig a teljes napfogyatkozások a Nap működésének legintézetesebb részét, a c h r o m o s z f é r á t mutatták meg az embernek, mely nem más, mint a Napot beburkoló izzó gáztömeg. Ebből a napkorong szelein lángnyelvek szoktak előtörni, melyeket p r o t u b e r á n c z i á k n a k neveztek el. Az elsőt 1676 ban észlelték, azonban később nem igen méltatták figyelemre, míg A r a g o 1642. a tudósokat erre külön fel nem hivta. Azóta nem is mulasztottak el egy fogyatkozást sem, hogy a protuberanciákat láthassák, — mig végre 1868-ban L o c k y e r és J a n s e n felfedezték a módját, mint lehet spektroskop segítségével fogyatkozás nélkül is látni őket. Azóta nagyot haladt az ok, valamint H u g g i n s, S e c c h i s főtleg Zöllner kutatásai által a Nap chromoszférája szerkezetének ismerete s ma a leghiresebb megfigyelői: P. F é n y i, Kalocsán, R i c c ó, Palermoiban és H a l e, Chicagóban, — ban, 1890-ben J. Evershed (Journ. British astr. Society. 189.) észlelte a protuberanciákat, 88 napon keresztül s csak egyszer történt (jan 19-én), hogy protuberancia nem volt látható s a chromoszféra sehol sem volt zavaros. A legtöbb protuberanciát 40°—50° északi és 45°—55° déli szélességnél észlelte; azonban a foltok és protuberanciák közt semmi összefüggést nem volt képes észrevenni, csak ritkán látott oly protuberanciákat, melyek a foltokat e kerületen kísérték. Az 1889. júniusi nagy folt 28-án volt a szélen; akkor néhány világos lángot látott valamivel északra a folt középpontjától, mig a magban a chromoszféra kontúrjának jelentékeny bemélyedését vette észre. E megfigyelés igen fontos s mint Klein véli, első e nemben.

Merkur és Vénus. Mindkettő azon bolygok közé tartozik, melyeket nagyon kevéssé figyeltek meg, nyilván azon okból, mert teleszkópi vizsgálásuk igen kevés eredménnyel jár. Az utóbbi időben Schiaparelli, milanói csillagász vizsgálta meg őket s mindkettőnél azt találta, hogy tengelyök körül történő forgási idejük — mint Holdunknál — összeesik keringési idejükkel. (Schiaparelli cikkeit lásd. Természettud. közlöny, XXIII. kötet 25 és 320 ll.)

(Folyt köv.)

VASUTI MENETREND.

1896. május hó 1-től.
(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)
Debreczenből indul.

Budapest-Nagyvárad felé személyvonat	reggel 4 ó
Budapest-felé gyorsvonat	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest-Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
	este 10 ó. 31 p.
P-Ladány-Nagyvárad felé ¹⁾	délután 3 ó. 48 p.
	minden kedden déli 12 ó.
Csak P-Ladányig vegyes vonat.	este 8 ó. 15 p.
Szatmár-M.-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
Szatmár-M.-Sziget felé	este 8 ó. — p.
	éjjel 3 ó. 05 p.
Csak Szatmárig	reggel 5 ó. 30 p.
Miskolcz-Kassa felé ²⁾	reggel 8 ó. 25 p.
Miskolcz-Kassa felé ²⁾	este 8 ó. 05 p.
Szerencs-S.-A.-U.-Kassa felé d. u.	4 ó. 02 p.
H.-Bős-örményB.-Szt.-M. felé máv-ról reggel	5 ó. 28 p.
	vásártérről 5 ó. 51 p.
	máv-ról délután 3 ó. 57 p.
	vásártérről 4 ó. 10 p.
F.-Abony felé máv-ról reggel	4 ó. 41 p.
	vásártérről 5 ó. 00 p.
Ohat-Köcs-Polgár felé máv-ról d. u.	4 ó. 12 p.
	vásártérről d. u. 4 ó. 24 p.
Derecske-Nagy-Léta felé 8 ó. r. 35 p. és d. u. 4 ó. 17 p.	

¹⁾ P-Ladánytól gyorsvonat.

²⁾ Közvetlen kocsik Miskolczon át Budapestre.

Sürgöny-czím: Haller Stanislaw.

Nemes asztali kövi-rákok.

A legdelikátabb asztali minőség, fekete, finomhéjú vörös ollókkal folyton szállít friss minőségben, rögtön a fogás után, kezesség mellett az eleven érkezőért vám- és portmentesen bárhová 5 kilós kosárakban (netto 4

kg.) a legjobb csomagolásban:
100-120 drb leves-rák ft 2,80
60-70 » asztali-rák » 3,80
40-45 » solo-rák » 4,80
30-32 » óriási solo-rák ft 5,80

HALLER B. Stanislaw (Galiczia).

A rendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.

A magyar általános kőszobánya-részvény-társulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.
a közelező

CSEPLÉSI IDÉNYRE

különös figyelmébe ajánlja

a t. cz. gazdálkodóknak, valamint gőzmalomoknak, téglá- és mész-égetőknél és egyéb iparvállalatoknak kazán- és szobafűtőszekhez kiválóan alkalmas **akna-, cséplési koczka és darabos szenet** királdi és sajószentpéteri bányáiból legjutányosabb áron, egé-z kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

Kizárólagos képviselő: **HEVESI és FODOR** czég Debreczen.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.

A gazdaközönség és a sport világ figyelmébe!!

Listhay Guido ur, cs. k. kamarás, hazánk egyik legelső versenyistálló tulajdonosa, az általa kipróbált, s immár nagyszerű eredményeket elért **állatgyógyszereit** az alulírott czég ezennel forgalomba hozza.

Pöstyéni Fluid

bedörzsölésre; — használják rheumatikus bántalmaknál és állat erősítőnek. Mint keveréke a hírneves pöstyéni héviznek, semmifele hasonszerrel össze nem hasonlítható.

Ára ft. 120

Pöstyéni Blister

(folyós). Első egyedüli biztos gyógyszer az **indaganatnak** Angol tűz felesleges. Hatása kitünő még a különféle rándulásoknál (váll, forgó lapoczkakeresztesont) esüd- escsont-bajoknál. Nem maró, s a szőr ki nem hull. Ára ft. 2— (kenőcs) elavult csont bajoknál, pataráknál, mérges képződményeknél feltétlen biztos gyógyhatású. Ára ft. 2—

Pöstyéni Maró Blister

Mindennemű megrendelések intézendők a

PÖSTYÉNI FLUID és BLISTER GYÁRHOZ

P Ö S T Y É N B E N .

UNICUM

kenőcs, lovak és szarvasmarháknak **legyektől**

való megóvására.

* Nincs többé légycsipés! *

Nélkülözhetetlen

minden istállóban, tehenészetben és szarvasmarhahizlaldában. Teljesen ártalmatlan.

Hasonló szer a világon nem ismeretes.

Egy tégely, mely 2 állatra egy nyarra elég, ft. 130

ÜZLETI KÖNYVEK

nagy választékban kaphatók

HOFFMANN és TÁRSA könyvnyomdájában

Főpiacz, a főpostával szemben.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gádgél felig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a felig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalmában erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzések**nél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapestben: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményekkel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóviz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
k. udv. Ásványvíz-
szállítónál,
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.